

Godziny ponadwymiarowe nauczycieli od 1.09.2025 r. w pytaniach i odpowiedziach

Materiał merytoryczny opracowała
nasza ekspertka –

Katarzyna Tincel

”

Wieloletni wykładowca w Wyższej Szkole Bankowej na kierunkach kadry i płace, finanse i rachunkowość, zarządzanie placówkami oświatowymi, bezpieczeństwo i higiena pracy.

Wieloletni trener szkoleń z zakresu prawa pracy, w szczególności w obszarze: prawa pracy w podmiotach różnych branż, urlopów pracowniczych, zasad nawiązywania, rozwiązywania i zmiany stosunku pracy, zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, prowadzenia dokumentacji pracowniczej, zasad przetwarzania danych osobowych w prawie pracy, rodzicielstwa, zjawisk destruktywnych w środowisku pracy, a także współpracy ze związkami zawodowymi.

Czy godzina ponadwymiarowa to nadgodzina?

Przede wszystkim należy zwrócić uwagę na powszechnie używanie pojęcie „nadgodzina”, które nie jest zdefiniowane w przepisach i często jest używane alternatywnie do godzin ponadwymiarowych albo godzin nadliczbowych. Tymczasem są to zupełnie różne pojęcia. Godzina ponadwymiarowa nie jest godziną nadliczbową.

Godzina ponadwymiarowa przydzielana jest powyżej tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć dydaktycznych, wychowawczych lub opiekuńczych (powyżej pensum) i nie może być przydzielana powyżej normy. Norma dla nauczycieli szkół samorządowych wynosi 40 godzin tygodniowo. Godzina nadliczbowa zaś to godzina realizowana jest powyżej normy 40 godzin tygodniowo. Praca w godzinach nadliczbowych u nauczycieli występuje ale nie może wynikać ze stałego przydziału zajęć i obowiązków.

Którym nauczycielom nie można przydzielać godzin ponadwymiarowych?

Godzin ponadwymiarowych nie przydziela się:

- Nauczycielom realizującym tzw. „podwyższone pensum” zgodnie z art. 42 ust. 4a Karty Nauczyciela,
- Nauczycielom korzystającym z obniżonego tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć na podstawie art. 42a ust. 1 i 2 Karty Nauczyciela,
- Kobietom w ciąży i osobom wychowującym dziecko do lat 4 – bez ich zgody,
- Dyrektorowi i wicedyrektorowi szkoły oraz nauczycielowi pełniącemu inne stanowisko kierownicze w szkole, a także nauczycielowi, który obowiązki kierownicze pełni w zastępstwie nauczyciela, któremu powierzono stanowisko kierownicze korzystającym z obniżonego tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć – chyba że jest to konieczne dla zapewnienia realizacji ramowego planu nauczania w jednym oddziale, a za zgodą organu prowadzącego szkołę także gdy jest to konieczne dla zapewnienia realizacji ramowego planu nauczania w więcej niż jednym oddziale,
- Nauczycielom zatrudnianym na podstawie art. 10 ust. 9 Karty Nauczyciela (nie posiadają wymaganych kwalifikacji, nie mogą być zatrudnieni zgodnie ze specjalnością).

Czy nauczycielowi zatrudnionemu na podstawie mianowania można przydzielić godziny nadwymiarowe bez jego zgody?

To zależy. Odnośnie limitu godzin nadwymiarowych nauczycieli zatrudnionych na podstawie mianowania obowiązują ogólne zasady i można im przydzielać godziny nadwymiarowe bez ich zgody, jeżeli wymiar tych godzin nie przekracza $\frac{1}{4}$ pensum.

Jeżeli jednak przydzielenie choćby jednej godziny nadwymiarowej wiązało się ze zmianą stanowiska, to w przypadku nauczyciela zatrudnionego na podstawie mianowania wymagana byłaby zgoda nauczyciela. Zastosowanie w takim przypadku miałby art. 18 Karty Nauczyciela, tzw. przeniesienie nauczyciela na inne stanowisko.

Czy nauczyciel, który został wysłany przez dyrektora na szkolenie lub konferencję zachowuje prawo do wynagrodzenia za niezrealizowane godziny nadwymiarowe?

Nie. W takim wypadku nauczyciel nie zachowa prawa do wynagrodzenia za niezrealizowane godziny nadwymiarowe.

Czy nauczyciel, który został wysłany przez dyrektora na szkolenie lub konferencję zachowuje prawo do wynagrodzenia za niezrealizowane godziny nadwymiarowe?

Tak, jeżeli korzysta z urlopu szkoleniowego. Na podstawie § 14. rozporządzenia z dnia 19 grudnia 2000 r. w sprawie szczegółowych zasad udzielania nauczycielom urlopów dla dalszego kształcenia się, dla celów naukowych, artystycznych, oświatowych i z innych ważnych przyczyn oraz ulg i świadczeń związanych z tym kształceniem, a także organów uprawnionych do ich udzielania „Godziny nadwymiarowe, przydzielone nauczycielowi w planie organizacyjnym szkoły i przypadające do realizacji w okresie urlopu szkoleniowego, traktuje się jak godziny faktycznie przepracowane”. Przepis ten dotyczy tylko nauczycieli zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu pracy, którzy odbywają studia wyższe oraz kształcą się w zakładach kształcenia nauczycieli na podstawie skierowania udzielonego przez dyrektora szkoły.

Jak obliczyć podstawę wymiaru zasiłku chorobowego nauczyciela, który zachorował w październiku 2025 r., jeśli wynagrodzenia za godziny nadwymiarowe za wrzesień wypłacone zostaną dopiero na początku października?

Podstawę wymiaru zasiłku chorobowego za październik 2025 r. stanowi (co do zasady) przeciętne miesięczne wynagrodzenie wypłacone za miesiące październik 2024 r. – wrzesień 2025 r. , czyli za okres 12 miesięcy kalendarzowych poprzedzających miesiąc, w którym powstała niezdolność do pracy. Nie ma znaczenia termin wypłaty wynagrodzenia za godziny nadwymiarowe z września, a fakt, że są one wypłacone za wrzesień.

Wynika to z art. 42. ust. 1 ustawy z dnia 25.06.1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa który stanowi, że premie, nagrody i inne składniki wynagrodzenia przysługujące za okresy miesięczne wlicza się do podstawy wymiaru zasiłku chorobowego w kwocie wypłaconej pracownikowi za miesiące kalendarzowe, z których wynagrodzenie przyjmuje się do ustalenia podstawy wymiaru zasiłku.

Czy wynagrodzenie za godziny ponadwymiarowe można wypłacać z dołu 26. albo 30. danego miesiąca?

Na podstawie Karty Nauczyciela składniki wynagrodzenia, których wysokość może być ustalona jedynie na podstawie już wykonanych prac, wypłaca się miesięcznie lub jednorazowo z dołu do piątego dnia roboczego miesiąca następującego po miesiącu, za który przysługuje to wynagrodzenie. Przepis ten określa termin wypłaty wynagrodzeń dla nauczycieli „z dołu”.

Przepisy obowiązujące od 1.09.2025 r. w ogóle nie przewidują możliwości wypłaty wynagrodzeń w jednym z ostatnich pięciu dni miesiąca, nawet w wypadkach szczególnie uzasadnionych. Zatem wynagrodzenie za wszystkie godziny ponadwymiarowe zrealizowane we wrześniu, do dnia 30.09.2025 r. włącznie, należy wypłacić w okresie od 1.10.2025 r. do 7.10.2025 r. (jest to piąty dzień roboczy miesiąca).

W przypadku wypłaty na rachunek bankowy należy mieć na uwadze, że termin „do piątego dnia roboczego” nie oznacza, że przelewy należy wykonać najpóźniej w dniu 7.10.2025 r. ale że pracownik powinien dysponować środkami na rachunku bankowym najpóźniej w tym dniu. Niedopuszczalne byłoby wypłacanie wynagrodzenia za wrzesień 26.09.2025 r. albo 30.09.2025 r., przed pełnym rozliczeniem godzin.

Czy nauczyciel zachowuje prawo do wynagrodzenia za niezrealizowaną godzinę rewalidacji ? Uczeń nie stawiał się na zajęcia.

Wynagrodzenie za godziny ponadwymiarowe przysługuje tylko w przypadku, gdy nauczyciel zrealizował w tym samym dniu przydzielone zajęcia opiekuńcze lub wychowawcze uwzględniające potrzeby i zainteresowania uczniów.

Czy nauczycielowi można przyznać 0,5 godziny ponadwymiarowe?

Tak. Nie ma żadnych przepisów, które zakazywałyby przydzielenia nauczycielowi godzin ponadwymiarowych w takim wymiarze.

Czy dyrektor może realizować godziny nadwymiarowe jako doradca zawodowy?

Tak. Dyrektorowi można przydzielić godziny nadwymiarowe, jeżeli jest to konieczne dla zapewnienia realizacji ramowego planu nauczania.

Z rozporządzenia z dnia 20.05.2024 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół wynika, że ramowy plan nauczania określa m.in. minimalny wymiar godzin zajęć z zakresu doradztwa zawodowego.

Czy nauczyciel, który wyraził zgodę na godziny nadwymiarowe powyżej ¼ pensum może ją odwołać?

Tak. Zgoda może zostać odwołana przez nauczyciela w każdym czasie. W celu uniknięcia konfliktów odwołanie zgody nauczyciel powinien zgłosić dyrektorowi szkoły, najlepiej w formie pisemnej (dokumentowej).

Czy po 1.09.2025 r. można zatrudniać nauczycieli powyżej ½ pensum?

Tak. W art. 35 ust. 1a Karty Nauczyciela przewiduje się, że nauczycielowi teoretycznych przedmiotów zawodowych lub nauczycielowi praktycznej nauki zawodu mogą być przydzielone, za jego zgodą, godziny nadwymiarowe w wymiarze wyższym niż ½ tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć. Od 1.09.2025 r. nie obowiązują natomiast regulacje zawarte w art. 56 i art. 56a ustawy z dnia 12.03.2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

Czy nauczycielom należy wpisywać informację o liczbie godzin ponadwymiarowych do informacji o warunkach zatrudnienia?

Nie ma takiego obowiązku. Do informacji o warunkach zatrudnienia nie trzeba wpisywać informacji o liczbie godzin ponadwymiarowych. Pracodawca ma obowiązek poinformować pracownika m. in. o obowiązującej pracownika dobowej i tygodniowej normie czasu pracy oraz o obowiązującym pracownika dobowym i tygodniowym wymiarze czasu pracy.

Wymiar czasu pracy obejmuje wszystkie zajęcia i obowiązki nauczyciela, o których mowa w art. 42 ust. 2 Karty Nauczyciela, a także inne zajęcia dodatkowo płatne, jak godziny ponadwymiarowe, zastępstwa doraźne.

Nie ma jednak zakazu wskazania takiej informacji. Pracodawca może rozszerzyć informację o warunkach zatrudnienia także inne elementy, niż te wymienione w art. 29 § 3. k.p.

Czy za Dzień Edukacji Narodowej nauczyciel zachowa prawo do wynagrodzenia za niezrealizowane godziny ponadwymiarowe?

Nie. Nauczyciel nie zachowa prawa do wynagrodzenia za niezrealizowane godziny ponadwymiarowe, gdyż ten dzień jest ustawowo wolny od zajęć lekcyjnych, w tym dniu nauczyciele również nie realizują zajęć opiekuńczych i wychowawczych uwzględniających potrzeby i zainteresowania uczniów.

Czy art. 35 ust. 3e pkt 2 Karty Nauczyciela stosuje się również do zindywidualizowanej ścieżki kształcenia?

Nie. Zindywidualizowana ścieżka kształcenia to nie nauczanie indywidualne. Mówi o tym także §12 ust. 10 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach. Zindywidualizowanej ścieżki nie organizuje się dla uczniów objętych indywidualnym obowiązkowym rocznym przygotowaniem przedszkolnym albo indywidualnym nauczaniem. Zatem nauczyciel nie zachowa prawa do wynagrodzenia za niezrealizowane godziny ponadwymiarowe z powodu niestawienia się ucznia na zajęcia w ramach zindywidualizowanej ścieżki kształcenia. Nie ma przy tym znaczenia jego gotowość do pracy.

Czy nauczyciel Szkoły Muzycznej zachowa prawo do wynagrodzenia za niezrealizowane godziny ponadwymiarowe z powodu niestawienia się ucznia na zajęcia edukacyjne artystyczne organizowane w formie indywidualnej?

Nie. Przepisy Karty Nauczyciela ani inne przepisy nie przewidują zachowania prawa do wynagrodzenia za niezrealizowane godziny ponadwymiarowe z powodu niestawienia się ucznia na zajęcia edukacyjne artystyczne organizowane w formie indywidualnej. Nie ma w tym wypadku znaczenia gotowość do pracy nauczyciela.

Jak od 1.09.2025 r. obliczać stawkę wynagrodzenia za jedną godzinę ponadwymiarową: zgodnie z Kartą Nauczyciela czy uchwałą organu prowadzącego?

Od dnia 1.09.2025 r. stawkę wynagrodzenia za jedną godzinę ponadwymiarową należy obliczać zgodnie z Kartą Nauczyciela.

Ile wynosi stawka za jedną godzinę ponadwymiarową dla nauczyciela z pensum 18 godzin, a ile z pensum 30 godzin?

Nauczycielowi, którego obowiązuje pensum 18 godzin oblicza się stawkę za godzinę ponadwymiarową w następujący sposób: $6211 \text{ zł} : 75 \text{ godzin (miesięczna liczba godzin)} = 82,81 \text{ zł}$.

Miesięczną liczbę godzin obowiązującego nauczyciela tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć dydaktycznych, wychowawczych lub opiekuńczych oblicza się jako iloczyn liczby godzin obowiązującego nauczyciela tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć dydaktycznych, wychowawczych lub opiekuńczych i 4,16, z zaokrągleniem do pełnych godzin w ten sposób, że czas zajęć do pół godziny pomija się, a powyżej pół godziny liczy się za pełną godzinę.

Obliczenie wygląda następująco: $18 \text{ godzin pensum} * 4,16 = 74,88$, po zaokrągleniu 75 godzin.

W przypadku nauczyciela bibliotekarza, którego obowiązuje pensum 30 godzin oblicza się stawkę za godzinę ponadwymiarową w następujący sposób: $6211 \text{ zł} : 125 \text{ godzin (miesięczna liczba godzin)} = 49,69 \text{ zł}$.

Miesięczną liczbę godzin obowiązującego nauczyciela tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin obliczamy w następujący sposób: $30 \text{ godzin} * 4,16 = 124,8$, po zaokrągleniu 125 godzin.

Czy obecnie wysokość wynagrodzenia za godzinę ponadwymiarową zależy od zajmowanego przez nauczyciela stanowiska?

Tak. Wysokość wynagrodzenia za godzinę ponadwymiarową zależy od zajmowanego stanowiska i związanej z nim liczby godzin realizowanych przez nauczyciela w ramach tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć dydaktycznych, wychowawczych lub opiekuńczych (pensum). Im wyższe pensum, tym niższa stawka za godzinę ponadwymiarową.

Czy wysokość wynagrodzenia za godzinę ponadwymiarową jest taka sama dla danego nauczyciela, czy zależy od rodzaju prowadzonych zajęć?

Wysokość wynagrodzenia za godzinę ponadwymiarową jest stała dla danego nauczyciela, gdyż jest ustalana na podstawie obowiązującego tego nauczyciela pensum i obowiązującej tego nauczyciela stawki wynagrodzenia zasadniczego (ewentualnie z uwzględnieniem dodatku za warunki pracy, jeśli godzina ponadwymiarowa była realizowana w tych warunkach).

Czy nauczyciel zatrudniony w niepełnym wymiarze czasu pracy może mieć przydzielone godziny ponadwymiarowe?

Nie. Godziny ponadwymiarowe są przydzielane tylko nauczycielom zatrudnionym w pełnym wymiarze czasu pracy.

Czy godziny ponadwymiarowe to przywilej?

Nie. Godziny ponadwymiarowe powinny być przydzielane nauczycielom w szczególnych przypadkach wynikających z potrzeb szkoły i do wymiaru $\frac{1}{4}$ pensum stanowią obowiązek nauczyciela.

Czy nauczyciel może odmówić realizowania godziny ponadwymiarowych?

To zależy. Godziny ponadwymiarowe przydzielane nauczycielom w wymiarze nieprzekraczającym $\frac{1}{4}$ pensum stanowią obowiązek nauczyciela. Przydzielenie nauczycielowi godziny ponadwymiarowych w wymiarze wyższym niż $\frac{1}{4}$ pensum wymaga jednak zgody i w tym przypadku nauczyciel może odmówić realizacji tych godzin.

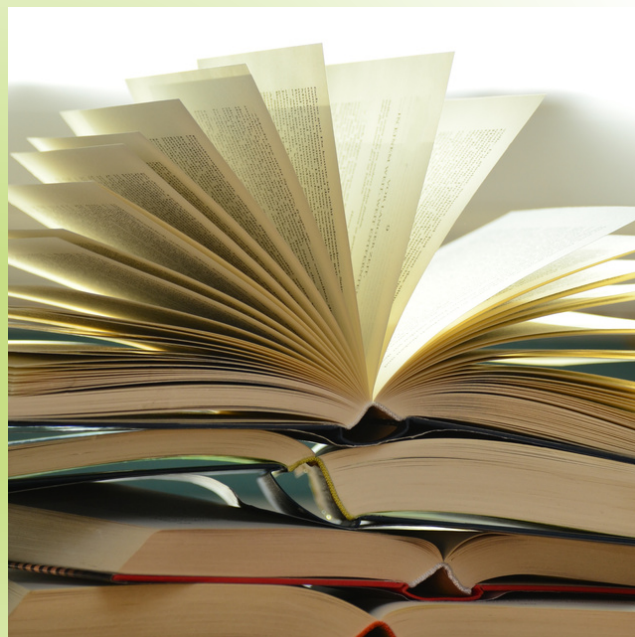

Czy godziny nadwymiarowe są oznaczone w planie lekcji?

Nie, godziny nadwymiarowe nie są godzinami znaczonymi.

Czy święto przypadające w tygodniu ma wpływ na rozliczanie godzin nadwymiarowych?

Tak. Od 1.09.2025 r. dla ustalenia wynagrodzenia za godziny nadwymiarowe w tygodniach, w których przypadają dni ustawowo wolne od pracy za podstawę ustalenia liczby godzin nadwymiarowych przyjmuje się tygodniowy obowiązkowy wymiar zajęć określony w art. 42 ust. 3 lub ustalony na podstawie art. 42 ust. 4a albo ust. 7 albo obniżony na podstawie art. 42 ust. 6 pomniejszony o $\frac{1}{5}$ tego wymiaru lub $\frac{1}{4}$, gdy dla nauczyciela ustalono czterodniowy tydzień pracy, za każdy dzień ustawowo wolny od pracy.

Szukasz szkoleń oświatowych?

Sprawdź nasz aktualny harmonogram
i dołącz do szkoleń prowadzonych przez
najlepszych specjalistów!

SPRAWDŹ SZCZEGÓŁY

Godziny ponadwymiarowe,
godziny doraźnych zastępstw
i godziny nadliczbowe po
reformie obowiązującej
od 1 września 2025 r.

Zobacz więcej

Wynagrodzenia nauczycieli –
godziny ponadwymiarowe,
zastępstwa doraźne, godziny
nadliczbowe

Zobacz więcej